

Tasa-arvo ja seksuaalioikeudet

OPETUSMATERIAALI
KOTOUTUMISKOULUTUKSEEN

Euroopan unionin
osarahoittama

Väestöliitto 2026

Tekijät: Pilvi Aro-Marques ja Mina Zandkarimi

Tämä julkaisu on tuotettu osana Väestöliiton Tietoa tasa-arvosta ja seksuaalioikeuksista kotoutujille ja ammattilaisille -hanketta, jota on rahoittanut Euroopan unionin Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotoutumisrahasto (AMIF). Materiaali kehitetty yhteistyössä Tampereen Aikuiskoulutuskeskuksen kanssa.

Julkaisija: Väestöliitto ry

Kalevankatu 16B, PL 849, 00101 Helsinki

www.vaestoliitto.fi

Kustantaja: Väestöliitto ry

Kalevankatu 16B, PL 849, 00101 Helsinki

©Väestöliitto ry

ISBN 978-952-226-242-4 (painettu)

ISBN 978-952-226-243-1 (verkko)

Ulkoasu ja taitto: Capa Creative Oy

Helsinki 2026

Paino: aDigi Oy

Sisällys

Ohje opettajalle.....	4
Opetusmateriaali: Puhutaan tasa-arvosta.....	5
Opetusmateriaali: Puhutaan seksuaalioikeuksista	11
Tehtävät: Tasa-arvo.....	19
Tehtävät: Seksuaalioikeudet.....	20
Opetuksen tueksi: Puheeksi ottamisen kortit.....	21

Otetaan puheeksi tasa-arvo ja seksuaalioikeudet kotoutumiskoulutuksessa

Tämä materiaali on toteutettu osana Väestöliiton hanketta Tietoa tasa-arvosta ja seksuaalioikeuksista kotoutujille ja kotoutumisen ammattilaisille, EU:n Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) tukemana. Kotoutuminen uuteen maahan ja uuteen ympäristöön edellyttää maan tapojen ja lakien tuntemista. Tasa-arvo, perhekäsitykset ja seksuaalioikeudet voivat toteutua Suomessa toisin kuin joissain muissa maissa. On tärkeää saada tietoa osana kotoutumista siitä, mitä ne tarkoittavat ja miten niihin suhtaudutaan Suomessa.

Tasa-arvo

Suomessa tasa-arvolaki eli laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta kieltää syrjinnän, jonka peruste on henkilön sukupuoli. Lisäksi laki määrää edistämään tasa-arvoa. Yhdenvertaisuuslain tarkoitus on turvata yhdenvertainen kohtelu ja estää syrjintä kaikenlaisilla perusteilla. Tasa-arvon tulee toteutua eri sukupuolten välillä ja samaa sukupuolta olevien kesken.

Seksuaalioikeudet

Suomessa noudatetaan kansainvälisiä sopimuksia ihmisoikeuksista ja lapsen oikeuksista. Näihin oikeuksiin kuuluvat seksuaalioikeudet. Niillä tarkoitetaan yksilöiden oikeuksia päättää tietoisesti ja vastuullisesti omaan seksuaalisuuteen liittyvistä asioista. Oikeuksien perustana ovat vapaus, tasa-arvo, yksityisyys ja itsemääräämisoikeus. Kulttuuriset normit vaikuttavat siihen, kuinka hyvin tiedostamme seksuaalioikeutemme. Seksuaalikasvatus ja seksuaalioikeudet ymmärretään tässä materiaalissa kokonaisvaltaisesti ja niitä käsitellään osana ihmissuhteita, perhesuhteita, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa.

Puheeksi ottaminen

Omien arvojen, tunteiden, ajatustapojen ja rajoitusten tunnistaminen on tärkeää neutraalin työskentelyasenteen kehittämiseksi. On tärkeää, että opettajan puhetapa on arvoneutraali ja osallistaa kaikista lähtökohdista tulevat. Oma yksityisyyttä on oikeus suojata ja on myös tärkeää, että kaikki keskusteluun osallistuvat kunnioittavat toistensa yksityisyyttä.

Tehtävät osana materiaalia

Materiaali koostuu 2 diasarjasta sekä 2 tehtäväsivusta. Käykää läpi materiaalin diat. Ne voi jakaa kahteen eri opetustuokioon. Tehtäväsivun kysymyksiä voi käyttää opetuksen tukena diat esityksen aikana tai sen jälkeen, eri tavoin:

- Keskustelukysymyksinä luokassa.
- Kirjallisina kysymyksinä luokassa tai kotitehtävänä, suomeksi tai omalle kielelle käännettäviksi.
- Toiminnallisen mielipidejanan ohjaavina kysymyksinä luokassa.

Lisämateriaalia opetuksen tueksi: <https://www.vaestoliitto.fi/tasemateriaalit>
Väestöliiton TASE-hanke: <https://www.vaestoliitto.fi/tase>

Puhutaan tasa-arvosta

Tasa-arvo tarkoittaa sitä, että:

- Naisilla ja miehillä on samat oikeudet.
- Naisilla ja miehillä on samanlaiset mahdollisuudet
  - opiskella
  - tehdä töitä
  - päättää omasta elämästään
  - osallistua yhteiskuntaan
  - vaikuttaa yhteiskunnan päätöksiin
- Tasa-arvoinen yhteiskunta kuuluu kaikille ihmisille.

Tasa-arvolaki

- Tasa-arvolaki on **laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta**
- Suomen tasa-arvolaki:
  - estää syrjintää joka perustuu sukupuoleen
  - edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa
  - parantaa naisten asemaa työelämässä.
- Sukupuolten tasa-arvo ei ole mielipidekysymys.
- Siitä määrää laki ja kansainväliset sopimukset.

Yhdenvertaisuus

- Yhdenvertaisuus tarkoittaa, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia.
- **Kaikki ovat yhdenvertaisia**, eikä saa syrjiä näiden perusteella:
  - ikä
  - etninen alkuperä
  - kansalaisuus
  - kieli
  - uskonto, vakaumus
  - mielipide, poliittinen toiminta
  - ammattiyhdistystoiminta
  - perhesuhteet
  - vammaisuus, terveydentila
  - seksuaalinen suuntautuminen

Syrjintä sukupuolen perusteella

- Syrjintä sukupuolen, sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella on kielletty
- Seksuaalinen häirintä ja sukupuoleen perustuva häirintä ovat myös laissa kielletty.
- Seksuaalinen häirintä, esimerkiksi:
  - Koskettaminen, kun toinen ei antanut lupaa
  - Sukupuoleen tai seksuaalisuuteen liittyvät vitsit tai vihjailut, jotka loukkaavat
  - Häiritsevät kommentit ulkonäöstä
- Sukupuoleen perustuva häirintä, esimerkiksi:
  - Naiselle sanotaan, ettei hän voi tehdä jotain, koska hän on nainen
  - Poikaa pilkataan, koska hän ei käyttäydy niin kuin häneltä odotetaan.
  - Sukupuolesta puhutaan ilkeästi tai loukkaavasti

Syrjintä

- Syrjintää on se, että ihmistä kohdellaan huonommin kuin muita ihmisiä.
- Suomen perustuslaki määrää yhdenvertaisuudesta ja kieltää syrjinnän.
- Kaikilla ihmisillä on oikeus elämään ilman syrjintää.
- Yhdenvertaisuus varmistaa, että
  - kaikilla ihmisillä on mahdollisuus elää hyvää elämää.
  - kaikilla ihmisillä on mahdollisuus saada palveluita, opiskella ja tehdä töitä.

Tasa-arvo työelämässä

- Tasa-arvolaki kieltää syrjinnän työelämässä näiden syiden perusteella:
  - raskaus
  - synnytys
  - vanhemmuus
  - perheestä huolehtiminen
- Kaikilla on samanlaiset mahdollisuudet hakea ja saada työpaikkoja, saada työstä palkkaa ja edetä uralla.
- Perhevapaita voi käyttää molemmat vanhemmat.
- Isä voi myös hoitaa vauvaa ja lapsia kotona.
- Äiti voi myös käydä töissä.

Tasa-arvo yhteiskunnassa

- Tasa-arvoa tarvitaan, jotta ihminen voi olla sosiaalisesti ja taloudellisesti itsenäinen.
- Naisilla ja miehillä on mahdollisuus saada ja tehdä työtä.
- Naisilla ja miehillä on mahdollisuus osallistua yhteiskunnan toimintaan kodin ulkopuolella:
  - Voit valita ammatin, joka kiinnostaa sinua.
  - Voit harrastaa asioita, joista pidät.
  - Voit pukeutua ja olla sellainen kuin haluat.
  - Voit äänestää vaaleissa ja vaikuttaa päätöksiin.
  - Voit osallistua ryhmään tai yhdistykseen.
- Tytöillä ja pojilla on oikeus päästä päiväkotiin ja kouluun.

Tyttöjen ja poikien tasa-arvo perheessä

- Vanhemmat kohtelevat poikia ja tyttöjä yhtä hyvin ja samalla tavalla.
- Vanhemmat kunnioittavat poikia ja tyttöjä yhtä paljon.
- Perheen tytöillä ja pojilla on samat oikeudet ja velvollisuudet esimerkiksi
  - opiskella,
  - auttaa kotitöissä,
  - ulkoilla,
  - harrastaa
  - ja tavata ystäviä.

Tasa-arvo perheessä

- Parisuhteessa puolisoilla on samat oikeudet ja velvollisuudet.
  - Molemmat huolehtivat perheestä, perheen toimeentulosta (raha-asioista) ja siitä, että perhe voi hyvin.
- Perheessä ja parisuhteessa keskustellaan myös vaikeista asioista rauhallisesti ja kunnioittavasti.
- Perheessä ja parisuhteessa kuunnellaan kaikkien perheenjäsenten mielipidettä.
  - Vanhemmat keskustelevat perheen asioista yhdessä. He tekevät päätökset yhdessä.
  - Lapsilla on oikeus puhua ja sanoa oma mielipide.
  - Vanhemmat kuuntelevat ja ottavat huomioon, mitä lapset ajattelevat ja sanovat.

Parisuhde

- Sinä voit päättää itse, haluatko sinä seurustella.
- Sinä voit päättää itse, kenen kanssa sinä haluat seurustella.
- Parisuhde on **aina** sinun vapaaehtoinen valinta.
- Kukaan ei saa pakottaa tai painostaa sinua parisuhteeseen.
- Suomessa perheet ja parisuhteet voivat olla hyvin monenlaisia ja erilaisia

Avoliitto, avoliitto

- Suomessa voit solmia avoliiton eli voit mennä naimisiin, kun olet täysi-ikäinen (18-vuotias).
- Avoliitto on **aina** sinun vapaaehtoinen valinta. Kukaan ei saa painostaa tai pakottaa sinua avoliittoon.
- Suomessa on tavallista elää avoliitossa eli pari asuu yhdessä, mutta he eivät ole naimisissa.
- Avoliitto on **aina** sinun vapaaehtoinen valinta.
- Suomessa on normaalia, että parilla on lapsia, vaikka he eivät ole naimisissa.
- Avioparista molemmat voivat hakea avioeroa. Voit saada avioeron, vaikka sinun puoliso ei halua avioeroa.

Puhutaan seksuaalioikeuksista

- Seksuaalioikeudet tarkoittavat sitä, että jokaisella ihmisellä on oikeus päättää
  - omasta kehostaan,
  - omasta seksuaalisuudestaan
  - ja omista ihmissuhteistaan.
- Seksuaalioikeudet kuuluvat kaikille ihmisille.
- Seksuaalioikeudet ovat tärkeitä ihmisen hyvinvoinnille, turvalliselle ja tasapainoiselle elämälle.

Mitä ovat seksuaalioikeudet

- Kansainväliset sopimukset määräävät seksuaalioikeuksista.
- Seksuaalioikeudet ovat ihmisoikeuksia.
  - Ihmisoikeudet tarkoittavat sitä, että jokaisella ihmisellä on oikeus elää arvokasta elämää; kaikilla on oikeus esimerkiksi vapauteen ja turvallisuuteen.
- Vapaus, tasa-arvo, yksityisyys ja itsemääräämisoikeus ovat oikeuksien perusta.
- **Kaikkien täytyy kunnioittaa toisten seksuaalioikeuksia.**

Miksi puhutaan seksuaalioikeuksista

- Seksuaalisuus on osa jokaista ihmistä.
- Seksuaalisuus on yksi tapa ilmaista, kuka olet ja mitä tunnet.
- Kun tiedät omat oikeutesi, tunnet olosi turvalliseksi.
- Kun tiedät oikeudet, osaat myös kunnioittaa toisten oikeuksia ja myös he voivat tuntea olonsa turvalliseksi.

1. Oikeus omaan seksuaalisuuteen (a)

- Jokaisella on oikeus päättää itse, kuka on, millainen on ja miten haluaa elää.
- Jokaisella on oikeus kertoa tai olla kertomatta omasta sukupuolestaan ja seksuaalisuudestaan.
- Jokaisella on oikeus ilmaista oma seksuaalinen suuntautumisensa.
- Seksuaalinen suuntautuminen tarkoittaa sitä, kehen sinä tunnet romanttista tai seksuaalista vetovoimaa.
- Jotkut ihmiset ihastuvat vastakkaisen sukupuolen ihmisiin, jotkut saman sukupuolen ihmisiin, ja jotkut tuntevat vetovoimaa eri sukupuolia kohtaan.

Seksuaalioikeudet

- Kaikilla ihmisillä on seuraavat oikeudet:
  1. Oikeus omaan seksuaalisuuteen
  2. Oikeus tietoon seksuaalisuudesta
  3. Oikeus suojella itseään ja tulla suojelluksi
  4. Oikeus seksuaaliterveyspalveluihin
  5. Oikeus näkyä
  6. Oikeus yksityisyyteen
  7. Oikeus vaikuttaa
- Seuraavissa dioissa saat lisää tietoa näistä oikeuksista.

1. Oikeus omaan seksuaalisuuteen (b)

- Kun kertoo ja ilmaisee oman sukupuolensa tai seksuaalisen suuntautumisensa, täytyy muistaa toisen ihmisen itsemääräämisoikeus.
- Jokaisella on velvollisuus kunnioittaa toisen ihmisen seksuaalisia rajoja.
- Kenenkään ei tarvitse hyväksyä, jos joku ylittää hänen rajansa.

2. Oikeus tietoon seksuaalisuudesta

- Jokaisella on oikeus saada tietoa seksuaalisuudesta.
- Lapset ja nuoret saavat kouluissa seksuaalikasvatusta.
- Lapset oppivat päiväkodissa ikätasoisia kehotunne-taitoja sekä turvataitoja, jotta:
  - he oppivat arvostamaan ja kunnioittamaan itseään ja omaa kehoaan sekä kunnioittamaan toisten ihmisten rajoja.
  - he oppivat tunnistamaan ja ilmaisemaan omia tunteitaan sekä ymmärtämään toisten ihmisten tunteita.
  - he oppivat tunnistamaan vaarallisia tilanteita.
  - he oppivat sanomaan "ei".
- Seksuaalikasvatus on tärkeää, jotta ihmiset osaavat tehdä itsenäisiä ja vastuullisia päätöksiä omasta seksuaalisuudestaan.

4. Oikeus seksuaaliterveyspalveluihin

- Jokaisella on oikeus saada apua seksuaaliterveyteen ja lisääntymisterveyteen liittyvissä asioissa.
- Näitä ovat esimerkiksi ehkäisy, raskaus, synnytys, turvallinen raskaudenkeskeytys ja seksitautien hoito.
- Naisella on oikeus päättää, kuinka monta lasta hän haluaa.
- Naisella on oikeus päättää, mitä ehkäisyä käyttää.
- Ihmisellä on oikeus ehkäisyyn, vaikka hän ei ole naimisissa.

3. Oikeus suojella itseään ja tulla suojelluksi

- Jokaisella on oikeus sanoa "ei".
- Jokaisella on oikeus päättää itse omasta kehostaan.
- Kukaan ei saa painostaa toista ihmistä seksuaalisiin tekoihin.
- Jokaisella on oikeus ehkäisyyn.
- Jokaisella on oikeus suojautua seksitaudeilta.
- Jokaisella on oikeus saada apua, jos on kohdannut seksuaalista väkivaltaa tai sen uhkaa.

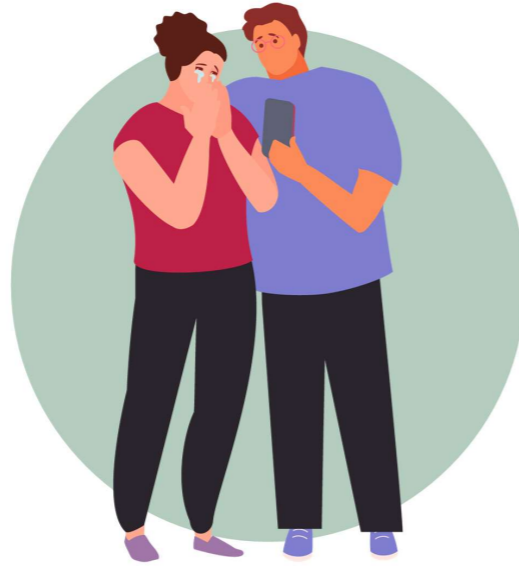
5. Oikeus näkyä

- Kaikilla ihmisillä on oikeus tulla hyväksytyksi sellaisena kuin ovat, omana itsenään.
- Kaikilla ihmisillä on oikeus tulla nähdyksi ja kuulluksi, että hänet huomataan ja että häntä kuunnellaan.
- Kaikilla ihmisillä on oikeus ilmaista omia mielipiteitään.
- Ketään ei saa syrjiä sukupuolen, seksuaalisuuden tai minkään muun synn takia.
- Kaikilla on oikeus olla turvassa seksuaaliselta syrjinnältä, häirinnältä tai väkivallalta, sekä sen uhkalta.

6. Oikeus yksityisyyteen

- Jokaisella on oikeus päättää, mitä kertoo seksuaalisuudestaan muille.
- Jokaisella on oikeus päättää, mitä kuvia ja tietoja hänestä jaetaan julkisesti.
- Kenenkään ei kuulu pelätä, että
  - joku alkaa vainota häntä seksuaalisuuteen liittyvistä asioista.
  - joku painostaa häntä seksuaalisuuteen liittyvistä asioista.
  - joku riistää (ottaa pois) hänen vapautensa.

Itsemääräämisoikeus

- Jokaisella ihmisellä on oikeus päättää omasta elämästään, esimerkiksi
  - kenen kanssa haluaa seurustella tai mennä naimisiin
  - haluaako perustaa perheen
  - haluaako käyttää ehkäisyä
  - kuinka monta lasta haluaa
  - miten haluaa ilmaista omaa seksuaalisuuttaan
  - miten haluaa pukeutua
- **Jokaisen ihmisen täytyy kunnioittaa toisen ihmisen itsemääräämisoikeutta.**

7. Oikeus vaikuttaa

- Jokaisella on oikeus osallistua päätöksiin, jotka koskevat hänen omaa seksuaalisuuttaan.
- Omilla valinnoilla ja toimilla voi vaikuttaa oman elämän suuntaan ja muiden ihmisen mahdollisuuksiin.
- Nuorilla on oikeus vaatia ja saada seksuaalikasvatusta.
- Nuorella on oikeus kertoa mielipiteensä asioista ja päätöksistä, jotka vaikuttavat hänen omaan seksuaalisuuteensa.

Suostumus

- Seksuaaliseen toimintaan tarvitaan aina molempien suostumus.
- Suostumus tarkoittaa sitä, että sinä suostut, että sinä sanot "kyllä" ja että toinen ihminen sanoo myös "kyllä".
- Sinä tarvitset suostumuksen aina, jos haluat koskettaa, halata tai pussata toista ihmistä.
- Sinä et saa koskettaa, halata tai pussata ilman lupaa.
- Kukaan ei saa koskettaa, halata tai pussata sinua ilman lupaa.
- Kukaan ei saa painostaa tai pakottaa toista.
- Jokaisella on aina oikeus sanoa "ei".

Väkivalta on kiellettyä (a)

- Väkivalta on aina väärin ja kiellettyä. Väkivalta voi olla
  - **fyysistä:** lyö, hakkaa, vetää hiuksista, raapii, satuttaa kehoa.
  - **henkistä:** nimittelee, uhkailee, pelottelee, kontrolloi, eristää muista ihmisistä.
  - **seksuaalista:** koskettelee, ehdottelee, kommentoi, pakottaa seksuaalisiin tekoihin.
  - **taloudellista:** kontrolloi toisen ihmisen rahoja, ei anna toiselle omaa rahaa.
  - **digitaalista:** ottaa kuvia ihmisestä ilman lupaa, julkaisee ja lähettää kuvia toisille ihmisille ilman lupaa; seuraa ja vahtii puhelimen ja sosiaalisen median avulla.

Väkivalta on kiellettyä (b)

- Väkivaltaa ovat myös
  - **kulttuurinen tai uskonnollinen väkivalta:** pakottaa uskonnolliseen vakaumukseen, pakottaa avioliittoon.
  - **vainoaminen:** seuraa, tarkkailee, soittaa ja lähettää viestejä vaikka pyydetään, että ei ota yhteyttä.
  - **tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen (FGM).**
  - **poikien rituaalinen ympärileikkaus:** loukkaa lapsen koskemattomuutta ja itsemääräämisoikeutta.
  - **lasten kuritusväkivalta:** lasta ei saa lyödä, tukistaa tai uhkailla.

Tasa-arvo

Saatko valita itse, minkälaiset vaatteet puet?

Saatko valita itse, minkälainen hiustyyli sinulla on?

Saatko itse valita, kenen kanssa menet naimisiin?

Saatko itse päättää, haluatko avioeron?

Saako nainen itse päättää, kenen kanssa menee naimisiin?

Saako mies itse päättää, kenen kanssa menee naimisiin?

Saako nainen itse päättää, haluaako avioeron?

Saako mies itse päättää, haluaako avioeron?

Pitääkö perheessä kuunnella kaikkien mielipiteitä?

Päätävätkö vanhemmat yhdessä perheen asioista?

Onko perheessä kaikilla samat mahdollisuudet opiskella?

Onko perheessä kaikilla saman mahdollisuudet käydä töissä?

Saako esihenkilö kysyä kuinka monta lasta sinulla on ?

Voiko raskaana olla töissä?

Onko tytöillä ja pojilla samat mahdollisuudet?

Seksuaalioikeudet

Onko kaikilla samat seksuaalioikeudet?

Kenen täytyy kunnioittaa muiden oikeuksia?

Saako nainen päättää ehkäisystä?

Saako nainen itse päättää kuinka monta lasta hän haluaa?

Saako nainen kieltäytyä seksistä?

Saako mies kieltäytyä seksistä?

Saako laittaa toisen kuvan internettiin ilman lupaa?

Saatko itse päättää, mitä kuvia sinusta jaetaan?

Kenellä on itsemääräämisoikeus?

Kuka saa päättää kumppanista?

Keneltä tarvitaan suostumus koskettamiseen?

Miten suostumus ilmaistaan?

Kenellä on oikeus sanoa "ei" kosketukseen?

Miten kunnioitetaan toisten rajoja?

Puheeksi ottamisen kortit

Tasa-arvo: Suomessa naisilla ja miehillä on samat oikeudet ja mahdollisuudet.

Avoliitto on aina vapaaehtoinen päätös.

Äiti voi käydä töissä, vaikka on pieniä lapsia.

Yhdenvertaisuus: kaikki ihmiset ovat samanarvoisia.

On oikeus saada avioero, vaikka puoliso ei haluaisi erota.

Syrjintä on kielletty kaikissa tilanteissa.

Itsemääräämisoikeus on oikeus ja vapaus päättää omasta elämästään.

Jokaisella on aina oikeus sanoa "ei".

Jokaisella on oikeus ja vapaus päättää omasta kehostaan.

Naisella on oikeus päättää, haluaako perustaa perheen, sekä kuinka monta lasta hän haluaa.

Suostumus tarkoittaa sitä, että molemmat sanovat "kyllä".

Jokaisella on oikeus päättää, mitä kuvia ja tietoja hänestä jaetaan julkisesti.

Jokaisella on oikeus käyttää ehkäisyä.

Tytöillä ja pojilla on samat oikeudet ja mahdollisuudet osallistua koulutukseen ja harrastuksiin.

Jokaisella on oikeus päättää itse, kuka on, millainen on ja miten haluaa elää.

Kaikilla on velvollisuus kunnioittaa toisten seksuaalioikeuksia.

Väkivalta on aina väärin ja kiellettyä.

Kulttuuri ei oikeuta väkivaltaa.

Vanhemmat kuuntelevat lasten omia mielipiteitä.

Perheessä ja parisuhteessa keskustellaan myös vaikeista asioista rauhallisesti.

Parisuhteita on monenlaisia.

Vanhemmat kohtelevat ja tukevat poikia ja tyttöjä yhtä hyvin ja samalla tavalla.

Naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet opiskella ja tehdä työtä.

Kotityöt kuuluvat yhteisesti miehille ja naisille.

Perheet voivat olla monimuotoisia.

 Euroopan unionin osarahoittama

 Väestöliitto

 Euroopan unionin osarahoittama

 Väestöliitto

 Euroopan unionin osarahoittama

 Väestöliitto

 Euroopan unionin osarahoittama

 Väestöliitto